Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 4 oktober 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa – Civilrättsligt samarbete – Domstols behörighet och verkställighet av domar på privaträttens område – Förordning (EG) nr 44/2001 – Artiklarna 34 och 45 – Erkännande och verkställighet av domar – Upphävande av en verkställighetsförklaring – Vägransgrunder – Grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där domen görs gällande – En tidning och en av tidningens journalister har dömts till skadeståndsansvar för att ha skadat en idrottsklubbs anseende – Skadestånd – Artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Pressfrihet”

I mål C-633/22,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) genom beslut av den 28 september 2022, som inkom till domstolen den 11 oktober 2022, i målet

Real Madrid Club de Fútbol,

AE

mot

EE,

Société Éditrice du Monde SA,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice ordföranden L. Bay Larsen, avdelningsordförandena A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, T. von Danwitz (referent), F. Biltgen och N. Piçarra samt domarna S. Rodin, P.G. Xuereb, L.S. Rossi, N. Wahl, I. Ziemele, J. Passer och D. Gratsias,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: handläggaren R. Șereș,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 17 oktober 2023,

* Rättegångsspråk: franska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Real Madrid Club de Fútbol och AE, genom C. Angulo Delgado och J.M. Villar Uríbarri, abogados,

– EE och Société Éditrice du Monde SA, genom P. Spinosi, avocat,

– Frankrikes regering, genom B. Fodda och E. Timmermans, båda i egenskap av ombud,

– Tysklands regering, genom J. Möller, M. Hellmann och J. Simon, samtliga i egenskap av ombud,

– Spaniens regering, genom A. Gavela Llopis och A. Pérez-Zurita Gutiérrez, båda i egenskap av ombud,

– Maltas regering, genom A. Grech, advocate, och D. Sarmiento Ramírez-Escudero, abogado,

– Europeiska kommissionen, genom S. Noë, P.J.O. Van Nuffel och W. Wils, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 8 februari 2024 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 34 och 36 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1), jämförda med artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Real Madrid Club de Fútbol (nedan kallad Real Madrid) samt AE, å ena sidan, och EE samt Société Éditrice du Monde SA, å andra sidan, angående verkställighet i Frankrike av en dom som meddelats i Spanien, genom vilken EE och detta förlag förpliktas att till de förstnämnda utge skadestånd för ideell skada som de vållats till följd av att en artikel gällande dem publicerats i tidningen *Le Monde*.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Förordning nr 44/2001

3 I skälen 16–18 i förordning nr 44/2001 angavs följande:

”(16) Det ömsesidiga förtroendet mellan de rättsvårdande myndigheterna i gemenskapen gör det berättigat att automatiskt erkänna en dom som har meddelats i en medlemsstat utan att något ytterligare förfarande behöver tillgripas, utom när erkännandet är tvistigt.

(17) I enlighet med samma princip om ömsesidigt förtroende måste förfarandet för att göra en dom som har meddelats i en medlemsstat verkställbar i en annan medlemsstat vara snabbt och effektivt. Därför bör verkställighetsförklaringen utfärdas närmast automatiskt efter en enkel formell kontroll av handlingarna och utan att domstolen på eget initiativ får pröva om någon av grunderna i denna förordning för att vägra verkställighet föreligger.

(18) Emellertid innebär försvarets rättigheter att svaranden bör ha möjlighet att överklaga verkställighetsförklaringen genom ett kontradiktoriskt förfarande om han anser att någon av grunderna för att vägra verkställighet föreligger. Den som söker verkställighet bör också kunna överklaga ett beslut om att vägra verkställighetsförklaring.”

4 I kapitel III i förordning nr 44/2001, som består av artiklarna 32–56, regleras erkännande och verkställighet i andra medlemsstater av domar som har meddelats i en medlemsstat.

5 I artikel 33.1 i denna förordning föreskrevs följande:

”En dom som har meddelats i en medlemsstat skall erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.”

6 I artikel 34.1 i nämnda förordning föreskrevs följande:

”En dom skall inte erkännas om

1) ett erkännande uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där domen görs gällande”.

7 I artikel 36 i förordning nr 44/2001 föreskrevs följande:

”En utländsk dom får aldrig omprövas i sak.”

8 I artiklarna 38–52 i förordning nr 44/2001, vilka återfinns i avsnitt 2 i kapitel III i förordningen, reglerades verkställighetsförfarandet.

9 I artikel 38.1 i förordning nr 44/2001 föreskrevs följande:

”En dom som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbar i den staten skall verkställas i en annan medlemsstat sedan domen, på ansökan av part, har förklarats vara verkställbar där.”

10 I artikel 43.1 i förordningen föreskrevs följande:

”Båda parter får söka ändring av beslutet i anledning av ansökan om verkställighetsförklaring.”

11 I artikel 44 i förordningen föreskrevs följande:

”Mot det avgörande som meddelas med anledning av att ändring har sökts får talan föras endast på det sätt som anges i bilaga IV.”

12 I artikel 45 i förordningen föreskrevs följande:

”1. Den domstol vid vilken ansökan om ändring görs enligt artikel 43 eller 44 får avslå en ansökan om verkställighetsförklaring eller upphäva verkställighetsförklaringen endast på någon av de grunder som anges i artiklarna 34 och 35. Den skall meddela sitt avgörande utan dröjsmål.

2. Den utländska domen får aldrig omprövas i sak.”

13 I bilaga IV till förordning nr 44/2001 angavs följande:

”Talan enligt artikel 44 får endast föras på följande sätt:

– I Belgien, Grekland, Spanien, Frankrike, Italien, Luxemburg och Nederländerna genom kassationsbesvär.

…”

Förordning (EU) nr 1215/2012

14 Förordning nr 44/2001 upphävdes och ersattes genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1).

15 I artikel 66 i förordning nr 1215/2012 föreskrivs följande:

”1. Denna förordning ska tillämpas endast på rättsliga förfaranden som har inletts, på officiella handlingar som formellt har upprättats eller registrerats och på förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts från och med den 10 januari 2015.

2. Utan hinder av artikel 80 ska förordning (EG) nr 44/2001 även fortsättningsvis tillämpas på domar som meddelats inom ramen för rättsliga förfaranden som har inletts, officiella handlingar som har upprättats eller registrerats och på förlikningar inför domstol som har godkänts eller ingåtts före den 10 januari 2015 och som faller inom ramen för tillämpningsområdet för den förordningen.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

16 Den 7 december 2006 publicerade tidningen *Le Monde* en artikel, skriven av EE, en journalist som var anställd av tidningen, i vilken det angavs att Real Madrid och Fútbol Club Barcelona hade anlitat tjänster av en av initiativtagarna till ett dopingnätverk inom cykelsport. Denna artikel delades i många medier, bland annat i spanska medier. Den 23 december 2006 publicerade tidningen *Le Monde*, utan någon kommentar, den dementi som Real Madrid skickat till tidningen.

17 Real Madrid och AE, som var medlem av dess medicinska team, väckte den 25 maj 2007 talan vid Juzgado de Primera Instancia de Madrid (Förstainstansdomstolen i Madrid, Spanien) om skadestånd mot tidningen *Le Mondes* utgivare och EE, på grund av att deras heder hade kränkts. Genom dom av den 27 februari 2009 förpliktade den domstolen svarandena att utge skadestånd på 300 000 euro till Real Madrid och på 30 000 euro till AE för ideell skada. Domstolen förordnade dessutom att domen skulle publiceras både i tidningen *Le Monde* och i en spansk tidning. Domen fastställdes i väsentliga delar av Audiencia Provincial de Madrid (Provinsdomstolen i Madrid, Spanien). Tribunal Supremo (Högsta domstolen, Spanien) avslog överklagandet av denna dom genom dom meddelad den 24 februari 2014.

18 Genom beslut av den 11 juli 2014 förordnade Juzgado de Primera Instancia de Madrid (Förstainstansdomstolen i Madrid) om att den dom som meddelats av Tribunal Supremo (Högsta domstolen) skulle verkställas och att Société éditrice du Monde och EE skulle utge 300 000 euros till Real Madrid i skadestånd, jämte 90 000 euros som ersättning för ränta och kostnader. I beslut av den 9 oktober 2014 förordnade förstainstansdomstolen även om att nämnda dom skulle verkställas genom 30 000 euro i kapitalbelopp skulle utges till AE, jämte 3 000 euro som ersättning för ränta och kostnader.

19 Den 15 februari 2018 utfärdade Tribunal de grande instance de Paris (Förstainstansdomstolen i Paris, Frankrike) två förklaringar om verkställighet av Tribunal Supremos (Högsta domstolen) dom av den 24 februari 2014 respektive de båda spanska besluten om verkställighet.

20 Genom domar av den 15 september 2020 upphävde Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike) dessa verkställighetsförklaringar med motiveringen att Tribunal Supremos dom och de spanska besluten om verkställighet inte kunde verkställas i Frankrike, eftersom det var uppenbart att de stred mot fransk *ordre public*. I detta avseende påpekade Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris), för det första, att de spanska domstolarna hade förpliktat svarandena i det nationella målet att betala skadestånd utan att Real Madrid hade åberopat någon förmögenhetsskada. Vid den spanska domstolen har, för det andra, endast den ifrågavarande artikelns återverkningar i media diskuterats. Artikeln har emellertid dementerats av spanska medier vilket innebär att den vållade skadan har begränsats av denna dementi. Förpliktelserna att utge 300 000 euro i skadestånd, jämte 90 000 euro som ersättning för ränta och kostnader gäller, för det tredje, en fysisk person och en tidningsutgivare och motsvarar 50 procent av nettoförlusten och 6 procent av tidningsutgivarens disponibla tillgångar per den 31 december 2017. Förpliktelserna att utge 30 000 euro i ytterligare kapitalbelopp, jämte 3 000 euro som ersättning för ränta och kostnader, till AE tillkommer utöver de tidigare utdömda beloppen. Slutligen är det ytterst ovanligt att skadestånd i Frankrike för kränkning av en persons ära eller heder överstiger ett belopp på 30 000 euro, eftersom det i fransk lagstiftning föreskrivs att förtal av enskilda bestraffas med böter på upp till 12 000 euro.

21 Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) bedömde att dessa avgöranden hade en avskräckande inverkan på en journalist och ett pressorgan avseende deras deltagande i den offentliga diskussionen om frågor av allmänt intresse, på så sätt att medierna hindrades från att utföra sin uppgift att informera och granska. Erkännande eller verkställighet av de domar där dessa skadeståndsanspråk fastställdes skulle således innebära ett oacceptabelt åsidosättande av fransk *ordre public*.

22 Real Madrid och AE överklagade de domar som meddelats av Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) den 15 september 2020 till Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike), som är den hänskjutande domstolen. De gjorde gällande att en prövning av skadeståndets proportionalitet endast kan ske om det är av bestraffande och inte reparativ karaktär. Genom att ersätta ursprungsdomstolens bedömning av skadan med sin egen, ändrade Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) de spanska domstolsavgöranden som är aktuella i det nationella målet, i strid med artiklarna 34.1 och 36 i förordning nr 44/2001. Slutligen har nämnda domstol varken beaktat hur grovt det vållande som spanska domstolar konstaterat var eller det förhållandet att de skadeståndsskyldigas ekonomiska situation inte är relevant för bedömningen av huruvida det utdömda skadeståndet är oproportionerligt, vilket under alla omständigheter inte ska bedömas enligt nationella bestämmelser.

23 Den hänskjutande domstolen har bland annat påpekat att det följer av praxis från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad Europadomstolen) att artikel 10.2 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som undertecknades i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), knappast lämnar något utrymme för inskränkningar i yttrandefriheten på två områden, nämligen politisk debatt och diskussioner om ämnen av allmänt intresse (Europadomstolen, 23 april 2015, Morice mot Frankrike, CE:ECHR:2015:0423JUD002936910, § 125). En publikation som behandlar idrottsfrågor skulle falla inom detta sistnämnda område (Europadomstolen, 26 april 2007, Colaço Mestre och SCI – Sociedade Independente de Comunicação, SA mot Portugal, CE:ECHR:2007:0426JUD001118203, § 28). Vidare utgör den avskräckande verkan av en förpliktelse att betala skadestånd en faktor vid bedömningen av huruvida ersättning för vållad skada till följd av förtal är proportionerlig. Vad särskilt gäller journalisters yttrandefrihet ska det säkerställas att det skadeståndsbelopp som åläggs tidningsföretag inte är sådant att det hotar deras ekonomiska grundvalar (Europadomstolen, 26 november 2013, Błaja News Sp. z o.o. mot Polen, CE:ECHR:2013:1126JUD005954510, § 71).

24 Mot denna bakgrund beslutade Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1. Ska artiklarna 34 och 36 i förordning [nr 44/2001] och artikel 11 i [stadgan] tolkas så, att en dom i vilken det utdöms skadestånd för att ha skadat en idrottsklubbs anseende genom uppgifter som publicerats i en tidning utgör en uppenbar kränkning av yttrandefriheten och därmed en grund för att vägra erkännande och verkställighet?

2. Om svaret är jakande, ska bestämmelserna tolkas så, att den oproportionerliga karaktären av den dom i vilken skadestånd utdöms endast kan fastställas av domstolen i den stat där domen görs gällande om skadeståndet har kvalificerats som bestraffande av antingen ursprungsdomstolen eller domstolen i den stat där domen görs gällande, och inte om det utdömts som ersättning för ideell skada?

3. Ska bestämmelserna tolkas så, att domstolen i den stat där domen görs gällande endast får utgå från domens avskräckande verkan i förhållande till den skadeståndsskyldiges resurser, eller får den beakta andra omständigheter, såsom vållandets allvar eller skadans omfattning?

4. Kan den avskräckande verkan i förhållande till tidningens resurser i sig utgöra en grund för att vägra erkännande eller verkställighet på grund av ett uppenbart åsidosättande av den grundläggande principen om pressfrihet?

5. Ska den avskräckande verkan utsträckas till att omfatta ett hot mot tidningens ekonomiska ställning eller kan den bestå enbart av en avskräckande effekt?

6. Bör den avskräckande verkan bedömas på samma sätt vad gäller en tidningsutgivare, som när det gäller en journalist som är en fysisk person?

7. Är den tryckta pressens ekonomiska situation i allmänhet en relevant omständighet vid bedömningen av huruvida en dom i vilken skadestånd utdöms, utöver den berörda tidningens öde, riskerar att ha en avskräckande effekt på alla medier?”

Prövning av tolkningsfrågorna

25 Det ska inledningsvis påpekas att det nationella målet avser ett överklagande till högsta instans avseende upphävande, enligt artikel 45.1 i förordning nr 44/2001, av en förklaring om verkställighet i Frankrike av en dom och två beslut, vilka meddelats i Spanien, med motiveringen att verkställigheten av dessa skulle leda till en uppenbar kränkning av yttrandefriheten, vilken stadfästs i artikel 11 i stadgan.

26 Vad gäller tillämpligheten i tiden (*ratione temporis*) av förordning nr 44/2001 föreskrivs i artikel 66.2 i förordning nr 1215/2012 att förordning nr 44/2001 ska fortsätta att tillämpas på rättsliga förfaranden som inletts före den 10 januari 2015 och således på domar som meddelats till följd av sådana förfaranden. I det nationella målet meddelades den dom och de beslut, vilkas verkställighet är föremål för prövning, till följd av en talan som hade väckts i Spanien före detta datum. Förordning nr 44/2001 är således, såsom även Europeiska kommissionen har påpekat, tillämplig i tiden (*ratione temporis*) i det nationella målet.

27 Vad gäller de bestämmelser i denna förordning som är relevanta för prövningen av de frågor som ställts, konstaterar EU-domstolen att det kassationsbesvär som anhängiggjorts vid den hänskjutande domstolen utgör en talan enligt artikel 44 i förordning nr 44/2001, jämförd med bilaga IV till samma förordning. De grunder för att vägra verkställighet som en nationell domstol, vid vilken en talan enligt artikel 44 har väckts, kan ange som skäl för sitt avgörande anges i artikel 45 i förordningen, där det i punkt 1 hänvisas till de skäl för att vägra erkännande som anges i artiklarna 34 och 35 i förordningen. Punkt 2 i denna artikel innehåller, i likhet med artikel 36 i samma förordning, ett förbud mot omprövning i sak av den utländska dom vars verkställighet är i fråga.

28 Under dessa omständigheter ska den hänskjutande domstolen anses ha ställt sina frågor, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida och, i förekommande fall, under vilka förutsättningar verkställighet, enligt artikel 34.1 jämförd med artikel 45 i förordning nr 44/2001, ska vägras av en dom genom vilken en tidningsutgivare och en av tidningens journalister förpliktas att utge skadestånd för ideell skada som en idrottsklubb och en av medlemmarna i dess medicinska team vållats på grund av att deras anseende skadats till följd av publiceringen av uppgifter om dem i tidningen, på grund av att verkställighet av domen är ägnad att medföra en uppenbar kränkning av pressfriheten, såsom denna frihet är stadfäst i artikel 11 i stadgan, och sålunda strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där domen görs gällande.

Artikel 34.1 i förordning nr 44/2001, jämförd med artikel 45 i samma förordning

29 Det system för erkännande och verkställighet av rättsliga avgöranden som föreskrivs i förordning nr 44/2001 vilar, såsom framgår av skälen 16 och 17 i förordningen, på ett ömsesidigt förtroende mellan de rättsvårdande myndigheterna i Europeiska unionen. Ett sådant förtroende förutsätter inte enbart att de domar som har meddelats i en medlemsstat med automatik erkänns i en annan medlemsstat, utan även att förfarandet för att göra en dom verkställbar i en annan medlemsstat är effektivt och snabbt. Enligt skäl 17 i förordningen bör ett sådant förfarande endast omfatta en enkel formell kontroll av de handlingar som krävs för att domen ska vara verkställbar i den medlemsstat där den görs gällande, och därför bör verkställighetsförklaringen utfärdas i princip automatiskt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 december 2019, Aktiva Finants, C-433/18, EU:C:2019:1074, punkt 23).

30 En dom som har meddelats i en medlemsstat ska således, enligt artikel 33.1 i förordning nr 44/2001, erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas och ska verkställas i en annan medlemsstat, enligt artikel 38.1 i samma förordning, sedan domen, på ansökan av part, har förklarats vara verkställbar där.

31 Det framgår av skälen 16–18 i förordning nr 44/2001 att förordningens system vad avser erkännande eller verkställighet av en dom har till syfte att åstadkomma en balans mellan, å ena sidan, det ömsesidiga förtroendet mellan de rättsvårdande myndigheterna i unionen, vilket gör det berättigat att i princip automatiskt erkänna en dom som har meddelats i en annan medlemsstat och förklara denna verkställbar, och, å andra sidan, försvarets rättigheter, som innebär att svaranden bör ha möjlighet att överklaga verkställighetsförklaringen genom ett kontradiktoriskt förfarande om denne anser att någon av grunderna för att vägra verkställighet föreligger (dom av den 28 april 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 73, och dom av den 7 juli 2016, Lebek, C-70/15, EU:C:2016:524, punkt 36).

32 I artikel 45.1 i förordning nr 44/2001 begränsas möjligheterna att avslå en ansökan om verkställighetsförklaring eller att upphäva en verkställighetsförklaring till någon av de grunder som anges i artiklarna 34 och 35 i förordningen.

33 I artikel 34.1 i förordning nr 44/2001 föreskrivs att en dom inte ska erkännas om ett erkännande uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där domen görs gällande.

34 Enligt EU-domstolens praxis ska artikel 34 i förordning nr 44/2001 tolkas restriktivt, eftersom den utgör ett hinder för genomförandet av ett av de grundläggande målen med denna förordning. Den ska således endast tillämpas i undantagsfall (dom av den 28 april 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 55, och dom av den 20 juni 2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association, C-700/20, EU:C:2022:488, punkt 77).

35 Vad särskilt gäller artikel 34.1 i förordningen ska det påpekas att även om det i princip står medlemsstaterna fritt att, med stöd av förbehållet i denna artikel, i enlighet med sin nationella begreppsbildning bestämma vilka krav som grunderna för rättsordningen ställer, ska gränserna för begreppet *ordre public* omfattas av tolkningen av denna förordning. Även om det inte är EU-domstolens uppgift att definiera vad som utgör grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i en medlemsstat, ankommer det dock på EU-domstolen att kontrollera gränserna inom vilka en domstol i en medlemsstat får tillämpa detta begrepp för att inte erkänna en dom från en annan medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 april 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punkterna 56 och 57, samt dom av den 16 juli 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, punkt 42).

36 Förbudet i artiklarna 36 och 45.2 i förordning nr 44/2001 mot att ompröva den utländska domen i sak innebär att domstolen i den stat där domen görs gällande inte får avslå en ansökan om erkännande eller verkställighet av denna dom av det enda skälet att den rättsregel som har tillämpats av domstolen i ursprungsmedlemsstaten skiljer sig från den bestämmelse som skulle ha tillämpats av domstolen i den stat där domen görs gällande, om målet hade anhängiggjorts där. Inte heller får domstolen i den stat där domen görs gällande kontrollera om domstolen i ursprungsmedlemsstaten har gjort en riktig rättslig bedömning eller en riktig bedömning av de faktiska omständigheterna (se dom av den 28 april 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 58 och dom av den 25 maj 2016, Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, punkt 41).

37 En tillämpning av bestämmelsen om grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i artikel 34.1 i förordning nr 44/2001 kommer följaktligen i fråga endast i det fall då erkännande eller verkställande av den dom som har meddelats i en annan medlemsstat på ett icke godtagbart sätt skulle innebära en konflikt med rättsordningen i den stat där domen görs gällande, genom att kränka en grundläggande princip. För att inte förbudet mot en omprövning i sak av den utländska domen ska åsidosättas måste kränkningen innebära ett uppenbart åsidosättande av en rättsregel som anses vara av grundläggande betydelse i rättsordningen i den stat där domen görs gällande eller av en rättighet som anses vara en grundläggande rättighet i denna rättsordning (dom av den 28 april 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 59, och dom av den 25 maj 2016, Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, punkt 42).

38 Domstolen i den stat där domen görs gällande får härvid inte, utan att ifrågasätta syftet med förordning nr 44/2001, vägra att erkänna en dom som har meddelats i en annan medlemsstat, enbart av det skälet att den anser att den nationella rätten eller unionsrätten har tillämpats felaktigt i den aktuella domen. I sådana fall ges enskilda i stället en tillräcklig garanti genom de rättsmedel som finns i varje medlemsstat, kompletterade av möjligheten att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF. Bestämmelsen om *ordre public* är i sådana fall endast tillämplig om den felaktiga rättstillämpningen innebär att erkännandet eller verkställigheten av domen i denna stat betraktas som ett uppenbart åsidosättande av en rättsregel av grundläggande betydelse i rättsordningen i denna medlemsstat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 april 2009, Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 60).

39 Den omständigheten att det uppenbara åsidosättandet i förevarande fall avser en unionsbestämmelse, och inte en regel i nationell rätt, ändrar inte förutsättningarna för att tillämpa bestämmelsen om grunderna för rättsordningen (*ordre public*), i den mening som avses i artikel 34.1 i förordning nr 44/2001, oavsett om det rör sig om en materiell eller processuell rättsregel. Enligt fast rättspraxis är det nämligen den nationella domstolens uppgift att säkerställa att rättigheter som är grundade på unionsrätten skyddas lika effektivt som nationella rättigheter. Bestämmelsen om *ordre public* ska således tillämpas på samma sätt när erkännandet eller verkställigheten av det ifrågavarande avgörandet i den medlemsstat där det görs gällande skulle medföra ett uppenbart åsidosättande av en rättsregel av grundläggande betydelse i unionens rättsordning eller av en rättighet som anses vara grundläggande i denna rättsordning och således i nämnda medlemsstats rättsordning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 juli 2015, Diageo Brands, C-681/13, EU:C:2015:471, punkt 48, samt dom av den 7 september 2023, Charles Taylor Adjusting, C-590/21, EU:C:2023:633, punkt 36 och där angiven rättspraxis).

40 EU-domstolen har nämligen redan slagit fast att detta är fallet vad gäller de grundläggande rättigheter som erkänns på unionsnivå (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 mars 2000, Krombach, C-7/98, EU:C:2000:164, punkt 38).

41 Eftersom en nationell domstol som tillämpar förordning nr 44/2001 tillämpar unionsrätten i den mening som avses i artikel 51.1 i stadgan, ska den domstolen iaktta de krav som följer av de grundläggande rättigheter som stadfästs i stadgan, bland annat när den ska pröva en ansökan enligt artikel 43 eller en talan enligt artikel 44 i förordning nr 44/2001, vilka syftar att kontrollera huruvida det föreligger någon grund för att vägra verkställighet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 maj 2016, Meroni, C-559/14, EU:C:2016:349, punkt 44, och dom av den 7 maj 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, punkt 55).

42 Vidare är principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna av grundläggande betydelse i unionsrätten, eftersom den gör det möjligt att skapa och upprätthålla ett område utan inre gränser. Denna princip innebär, särskilt när det gäller området med frihet, säkerhet och rättvisa, att var och en av medlemsstaterna, utom under exceptionella omständigheter, anser att alla de andra medlemsstaterna iakttar unionsrätten och, särskilt, de grundläggande rättigheter som erkänns i unionsrätten (yttrande 2/13 (unionens anslutning till Europakonventionen), av den 18 december 2014, EU:C:2014:2454, punkt 191).

43 När medlemsstaterna tillämpar unionsrätten kan de således, enligt unionsrätten, vara skyldiga att presumera att de andra medlemsstaterna iakttar de grundläggande rättigheterna, vilket innebär att medlemsstaterna inte endast saknar rätt att kräva att en annan medlemsstat tillämpar en högre nivå på skyddet för de grundläggande rättigheterna än den som säkerställs genom unionsrätten, utan även, förutom i exceptionella fall, att kontrollera huruvida denna andra medlemsstat i ett enskilt fall verkligen har iakttagit de grundläggande rättigheter som unionen skyddar (yttrande 2/13 (unionens anslutning till Europakonventionen), av den 18 december 2014, EU:C:2014:2454, punkt 192).

44 Det är således endast om verkställighet av en dom i den medlemsstat där domen görs gällande skulle leda till en uppenbar kränkning av en grundläggande rättighet såsom den rättighet är stadfäst i stadgan som en domstol i denna medlemsstat, såsom generaladvokaten har framhållit i punkt 189 i sitt förslag till avgörande, är skyldig att vägra att verkställa den domen eller, i förekommande fall, upphäva verkställighetsförklaringen, enligt artiklarna 34.1 och 45 i förordning nr 44/2001.

Artikel 11 i stadgan

45 Enligt artikel 11.1 i stadgan har var och en rätt till yttrandefrihet, vilket innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser.

46 När det, på grund av publiceringen av en tidningsartikel, gäller journalister och/eller tidnings- och tidskriftsutgivare samt pressorgan skyddas yttrande- och informationsfriheten särskilt genom artikel 11.2 i stadgan, enligt vilken mediernas frihet och mångfald ska respekteras.

47 De rättigheter och friheter som är stadfästa i artikel 11 i stadgan är inte några absoluta rättigheter, utan måste bedömas utifrån deras funktion i samhället (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 oktober 2020, La Quadrature du Net m.fl., C-511/18, C-512/18 och C-520/18, EU:C:2020:791, punkt 120 och där angiven rättspraxis).

48 Såsom framgår av artikel 52.1 i stadgan är det enligt stadgan tillåtet att begränsa utövandet av dessa rättigheter och friheter, under förutsättning att begränsningarna föreskrivs i lag, att de är förenliga med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter och att de, med beaktande av proportionalitetsprincipen, är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller mot behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.

49 Artikel 11 i stadgan utgör en av grundvalarna för ett demokratiskt och pluralistiskt samhälle och ingår i de värden som unionen enligt artikel 2 FEU bygger på (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 december 2016, Tele2 Sverige och Watson m.fl., C-203/15 och C-698/15, EU:C:2016:970, punkt 93, och dom av den 23 april 2020, Associazione Avvocatura per i diritti

LGBTI, C-507/18, EU:C:2020:289, punkt 48). Ingrepp i de rättigheter och friheter som garanteras i artikel 11 ska således, i ett sådant sammanhang, begränsas till vad som är strängt nödvändigt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 mars 2001, Connolly/kommissionen, C-274/99 P, EU:C:2001:127, punkt 41).

50 Så är särskilt fallet vad gäller ingrepp mot journalister, tidnings- och tidskriftsutgivare samt pressorgan, med hänsyn till pressens viktiga uppgift i ett demokratiskt samhälle och i en rättsstat (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 december 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punkt 113, och dom av den 29 juli 2019, Spiegel Online, C-516/17, EU:C:2019:625, punkt 72).

51 Dessutom ska de rättigheter som stadgan innehåller enligt artikel 52.3 i stadgan ha samma innebörd och räckvidd som motsvarande rättigheter som garanteras i Europakonventionen, vilket däremot inte hindrar att ett mer långtgående skydd tillförsäkras enligt unionsrätten (dom av den 22 juni 2023, K.B. och F.S. (Prövning ex officio på det straffrättsliga området), C-660/21, EU:C:2023:498, punkt 41).

52 Vid tolkningen av artikel 11 i stadgan måste EU-domstolen således – som lägsta tillåtna skyddsnivå – beakta de motsvarande rättigheter som garanteras i artikel 10 i Europakonventionen, såsom de tolkats av Europadomstolen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 mars 2022, Autorité des marchés financiers, C-302/20, EU:C:2022:190, punkt 67, och dom av den 12 januari 2023, Migracijos departamentas (Skälen till förföljelse grundar sig på politisk åskådning), C-280/21, EU:C:2023:13, punkt 29 och där angiven rättspraxis).

53 Det följer av Europadomstolens fasta praxis att de undantag från yttrandefriheten som finns ska tolkas restriktivt och att artikel 10.2 i Europakonventionen knappast lämnar något utrymme för inskränkningar i yttrandefriheten när det gäller politisk debatt eller frågor av allmänintresse (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 17 december 2004, Pedersen och Baadsgaard mot Danmark, CE:ECHR:2004:1217JUD004901799, § 71; 23 april 2015, Morice mot Frankrike, CE:ECHR:2015:0423JUD002936910, §§ 124 och 125, och dom av den 17 januari 2017, Tavares de Almeida Fernandes och Almeida Fernandes mot Portugal, CE:ECHR:2017:0117JUD003156613, § 55).

54 Frågor som allmänheten har ett berättigat intresse av, frågor som väcker allmänhetens intresse eller ger upphov till betydande oro hos den, särskilt om dessa frågor avser medborgarnas välmående och samhällslivet, utgör frågor av allmänintresse. Frågor som rör professionell idrott faller inom denna kategori (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 22 februari 2007, Nikowitz och Verlagsgruppe News GmbH mot Österrike, CE:ECHR:2007:0222JUD000526603, § 25, och Europadomstolen, 27 juni 2017, Satakunnan Markkinapörssi Oy och Satamedia Oy mot Finland, CE:ECHR:2017:0627JUD000093113, § 171), och därmed även frågor som avser dopning inom professionell idrott.

55 Europadomstolen har i detta sammanhang betonat den väsentliga funktion som pressen har i ett demokratiskt samhälle, vilket innebär att det skydd som pressen ska tillförsäkras är av särskild betydelse. Även om pressen inte får överskrida vissa gränser, vilka särskilt gäller skyddet för andras anseende eller rättigheter, har den ändå till uppgift att, med iakttagande av sina skyldigheter och sitt ansvar, förmedla information och idéer i alla frågor av allmänintresse. I annat fall skulle pressen inte kunna spela sin oumbärliga roll som *public watchdog*. Ett demokratiskt samhälles intresse av att säkerställa och bevara pressfriheten ska således tillmätas stor vikt vid den bedömning som måste göras enligt artikel 10.2 i Europakonventionen av huruvida den ifrågavarande inskränkningen är proportionerlig i förhållande till det legitima mål

som eftersträvas (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 23 september 1994, Jersild mot Danmark, CE:ECHR:1994:0923JUD001589089, § 31; 21 januari 1999, Fressoz och Roire mot Frankrike, CE:ECHR:1999:0121JUD002918395, § 45, och 16 juni 2015, Delfi AS mot Estland, CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, § 132).

56 Dessa principer gäller inte bara journalister, utan även tidnings- och tidskriftsutgivare, vilka fullt ut deltar i yttrandefriheten och delar de plikter och ansvar som avses i artikel 10.2 i Europakonventionen (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 15 januari 2009, Orban m.fl. mot Frankrike, CE:ECHR:2009:0115JUD002098505, § 47).

57 De personer som har lidit skada till följd av kränkande eller andra typer av olagliga uttalanden måste visserligen ha möjlighet att väcka en talan om skadeståndsansvar som kan utgöra ett effektivt rättsmedel mot kränkningen av deras anseende. Varje avgörande enligt vilket skadestånd utdöms för skada på någons anseende måste emellertid uppvisa en rimlig proportionalitet mellan det utdömda beloppet och den vållade skadan (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 15 februari 2005, Steel och Morris mot Förenade kungariket, CE:ECHR:2005:0215JUD006841601, § 96; 16 juni 2015, Delfi AS mot Estland, CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, §§ 110 och 131, samt dom av den 17 januari 2017, Tavares de Almeida Fernandes och Almeida Fernandes mot Portugal, CE:ECHR:2017:0117JUD003156613, § 77).

58 Det ska i detta avseende göras skillnad på skadestånd som utdöms till förmån för en juridisk person och skadestånd som utdöms till förmån för en fysisk person, eftersom förtal av en fysisk person kan påverka dennes värdighet, medan en juridisk persons anseende saknar denna moraliska dimension (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 15 februari 2005, Steel och Morris mot Förenade kungariket, CE:ECHR:2005:0215JUD006841601, § 94; 19 juli 2011, Uj mot Ungern, CE:ECHR:2011:0719JUD002395410, § 22, och 11 januari 2022, Freitas Rangel mot Portugal, CE:ECHR:2022:0111JUD007887313, §§ 48, 53 och 58).

59 Europadomstolens bedömning av huruvida ingreppen är proportionerliga sker emellertid på grundval av samma kriterier oavsett om den gäller en juridisk eller en fysisk person (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 5 december 2017, Frisk och Jensen mot Danmark, CE:ECHR:2017:1205JUD001965712, § 55).

60 Vad gäller frågan huruvida en påföljd är proportionerlig, medför varje omotiverad begränsning av yttrandefriheten en risk för att framtida mediabevakning av liknande frågor hämmas eller förhindras. Det är själva den omständigheten att en dom meddelats mot den berörda personen som är av betydelse, även om den endast är av civilrättslig karaktär och de utdömda påföljderna var milda (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 10 november 2015, Couderc och Hachette Filipacchi associés mot Frankrike, CE:ECHR:2015:1110JUD004045407, § 151, och 25 februari 2016, Société de conception de presse et d'édition mot Frankrike, CE:ECHR:2016:0225JUD000468311, § 49).

61 Enligt rättspraxis från Europadomstolen ska största försiktighet iakttas när de vidtagna åtgärderna eller sanktionerna kan avskräcka pressen från att delta i diskussioner om frågor av berättigat allmänt intresse och således få en avskräckande verkan på utövandet av pressfriheten med avseende på sådana frågor (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 20 maj 1999, Bladet Tromsø och Stensaas mot Norge, CE:ECHR:1999:0520JUD002198093, § 64, och 17 december 2004, Cumpănă och Mazăre mot Rumänien, CE:ECHR:2004:1217JUD003334896, § 111).

62 Ett skadeståndsbelopp som är oförutsebart eller orimligt högt i förhållande till de belopp som utdöms i jämförbara förtalsmål är ägnat att ha en avskräckande verkan på utövandet av pressfriheten (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 7 december 2010, Público – Comunicação Social, SA M.fl. mot Portugal, CE:ECHR:2010:1207JUD003932407, § 55, och Europadomstolen, 15 juni 2017, Independent Newspapers (Ireland) Limited mot Irland, CE:ECHR:2017:0615JUD002819915, §§ 84 och 85).

63 Detta är dessutom – med hänsyn till den väsentliga funktion som pressen har i ett demokratiskt samhälle och det skydd pressen ska tillförsäkras enligt den rättspraxis som anges i punkt 55 i förevarande dom – som huvudregel fallet när det utdömda skadeståndet innebär att den skadelidande medges en ersättning som överstiger den faktiska materiella eller ideella skadan.

64 En sådan avskräckande verkan kan till och med följa av relativt blygsamma skadeståndsbelopp i förhållande till vad som är normen i jämförbara förtalsmål. Så är i princip fallet när det utdömda skadeståndsbeloppet visar sig vara betydande i förhållande till de tillgångar som den skadeståndsskyldige förfogar över (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 15 februari 2005, Steel och Morris mot Förenade kungariket, CE:ECHR:2005:0215JUD 006841601, § 96), oavsett om denne är en journalist eller en tidnings- eller tidskriftsutgivare.

65 För att bedöma det utdömda skadeståndets proportionalitet ska dessutom andra ålagda påföljder beaktas, såsom ett föreläggande att publicera en dementi, en rättelse eller en formell ursäkt, samt de rättegångskostnader som den skadeståndsskyldige åläggs att betala (se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 11 december 2012, Ileana Constantinescu mot Rumänien, CE:ECHR:2012:1211JUD003256304, § 49; 10 november 2015, COUDERC och Hachette Filipacchi associés mot Frankrike, CE:ECHR:2015:1110JUD004045407, § 152, och 27 juni 2017, Ghiulfer Predescu mot Rumänien, CE:ECHR:2017:0627JUD002975109, § 61).

Artikel 34.1 i förordning nr 44/2001, jämförd med artikel 45 i samma förordning och med artikel 11 i stadgan

66 Av det ovan anförda följer att enligt artiklarna 34.1 och 45 i förordning nr 44/2001 ska verkställighet vägras av en dom genom vilken en tidningsutgivare och en av tidningens journalister förpliktas att utge skadestånd för ideell skada som en idrottsklubb och en av personerna i dess medicinska team vållats på grund av att deras anseende skadats till följd av publiceringen av uppgifter om dem i tidningen, när denna verkställighet skulle medföra en uppenbar kränkning av de rättigheter och friheter som stadfästs i artikel 11 i stadgan.

67 En sådan uppenbar kränkning av artikel 11 i stadgan ingår nämligen i grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där domen görs gällande och utgör således en sådan grund för att vägra verkställighet som avses i artikel 34.1 i förordning nr 44/2001, jämförd med artikel 45 i samma förordning.

68 Det ankommer på den hänskjutande domstolen att – med beaktande av samtliga omständigheter i det enskilda fallet, däribland inte bara de skadeståndsskyldigas tillgångar utan även hur grovt vållandet är och skadans omfattning, såsom dessa omständigheter har fastställts i de ifrågavarande avgörandena i de nationella målen – bedöma huruvida verkställigheten av dessa avgöranden, mot bakgrund av de kriterier som anges i punkterna 53–64 ovan, skulle leda till en uppenbar kränkning av de rättigheter och friheter som garanteras i artikel 11 i stadgan.

69 I detta avseende ankommer det på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida det skadestånd som utdömts genom dessa avgöranden är uppenbart oproportionerligt i förhållande till den ifrågavarande skadan på anseendet och således riskerar att få en avskräckande verkan i den medlemsstat där dessa avgöranden görs gällande, på mediebevakningen av liknande frågor i framtiden eller, mer allmänt, på utövandet av pressfriheten, såsom den kommer till uttryck i artikel 11 i stadgan.

70 Den hänskjutande domstolen får visserligen beakta de skadeståndsbelopp som för en jämförbar skada utges i den medlemsstat där domen görs gällande. En eventuell diskrepans mellan dessa belopp och skadeståndets omfattning i de ifrågavarande avgörandena räcker emellertid inte i sig för att, med automatik och utan efterföljande prövning, anse att detta skadestånd är uppenbart oproportionerligt i förhållande till den ifrågavarande kränkningen av de skadelidandes anseende.

71 Eftersom den prövning som ankommer på den hänskjutande domstolen endast syftar till att fastställa huruvida en uppenbar kränkning av de rättigheter och friheter som stadfästs i artikel 11 i stadgan föreligger, kan den inte innefatta en prövning av de bedömningar av de faktiska omständigheterna som domstolarna i ursprungsmedlemsstaten har gjort. En sådan prövning utgör nämligen en omprövning i sak, vilken uttryckligen är förbjuden enligt artiklarna 36 och 45.2 i förordning nr 44/2001. I förevarande fall kan den hänskjutande domstolen således inte pröva huruvida EE och Société éditeur du Monde agerade med iakttagande av sina plikter och sitt ansvar när de publicerade den ifrågavarande artikeln. Den kan inte heller ifrågasätta de konstateranden som gjorts i den dom som Tribunal Supremo (Högsta domstolen) meddelade den 24 februari 2014 vad gäller hur grovt EE:s eller Société Éditrice du Mondes vållande var eller omfattningen av den skada som Real Madrid och AE lidit.

72 Med hänsyn till den hänskjutande domstolens frågor ska det även påpekas att det, såsom framgår av punkterna 58 och 63 i förevarande dom, inte kan uteslutas att den domstolen, mot bakgrund av samtliga omständigheter i målet, kommer att konstatera att ett verkställande av de ifrågavarande avgörandena skulle medföra en uppenbar kränkning av pressfriheten endast med avseende på en av de båda kärandena eller en av de båda svarandena som avses i dessa avgöranden.

73 För det fall den hänskjutande domstolen konstaterar att en uppenbar kränkning av pressfriheten föreligger, ska den vägra att verkställa dessa avgöranden endast vad avser den del av skadeståndet som, i den medlemsstat där avgörandena görs gällande, är uppenbart oproportionerlig.

74 Mot bakgrund av samtliga ovanstående överväganden ska tolkningsfrågorna besvaras enligt följande. Artiklarna 34.1 och 45 i förordning nr 44/2001, jämförda med artikel 11 i stadgan, ska tolkas så, att verkställighet ska vägras av en dom genom vilken en tidningsutgivare och en av tidningens journalister förpliktas att utge skadestånd för ideell skada som en idrottsklubb och en av medlemmarna i dess medicinska team vållats på grund av att deras anseende skadats till följd av publiceringen av uppgifter om dem i tidningen, såvitt verkställighet av domen skulle medföra en uppenbar kränkning av de rättigheter och friheter som stadfästs i artikel 11 i stadgan och således uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där domen görs gällande.

Rättegångskostnader

75 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

Artiklarna 34.1 och 45 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000, om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, jämförda med artikel 11 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

ska tolkas så,

att verkställighet ska vägras av en dom genom vilken en tidningsutgivare och en av tidningens journalister förpliktas att utge skadestånd för ideell skada som en idrottsklubb och en av medlemmarna i dess medicinska team vållats på grund av att deras anseende skadats till följd av publiceringen av uppgifter om dem i tidningen, såvitt verkställighet av domen skulle medföra en uppenbar kränkning av de rättigheter och friheter som stadfästs i artikel 11 i stadgan om de grundläggande rättigheterna och således uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där domen görs gällande.

Underskrifter